

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 11Csp/126/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8117213312
Dátum vydania rozhodnutia: 06. 10. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Wildeová
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2017:8117213312.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudkyňou JUDr. Ivetou Wildeovou v spore žalobkyne: T. V., B.. XX.X.XXXX, X. W. XXXX, P. Š., zastúpená: Mgr. Matúš Macko, advokát, so sídlom vo Svidníku, Karpatská 804/10, p r o t i žalovanému: Provident Financial, s.r.o., so sídlom Mlynské nivy 49, Bratislava, IČO: 35805731, zastúpený: De minimis, spol. s r.o., so sídlom Lovinského 22, Bratislava, o vydanie bezdôvodného obohatenia a určenia neprijateľnosti zmluvných podmienok takto

r o z h o d o l :

Súd žalobu z a m i e t a .

Žalovaný m á voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobkyňa žalobou zo dňa 22.5.2017 sa domáhala vydania bezdôvodného obohatenia vo výške 442,39 Eur. Nárok odôvodnila tým, že dňa 29.12.2008 uzavrela so žalovaným zmluvu o spotrebiteľskom úvere, ktorou jej bol poskytnutý úver vo výške 15.000 Sk (497,91 Eur) s ročnou úrokovou sadzbou 23,20% a administratívnym poplatkom 2.586 Sk (85,84 Eur). Zároveň došlo aj k uzavretiu zmluvy o zabezpečení splátok úveru, ktorou mala zaplatiť za službu žalovaného spočívajúcu v preberaní splátok odmenu 7.095 Sk (235,51 Eur). Spolu teda mala žalovanému zaplatiť 26.520 Sk (880,30 Eur), čo je navýšenie oproti úveru o 76,80%.

2. V žalobe poukázala na to, že zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje povinné náležitosti podľa § 4 ods. 2 písm. g/, i/, j/ zákona č. 258/2001 Z.z. Do RPMN nebol zahrnutý poplatok za zabezpečenie splátok úveru, hoci ide o súvisiacu zmluvu s úverovou zmluvou a predstavuje doplnkovú službu. Po zahrnutí spomínaného poplatku by RPMN činilo 246,54 %. V dôsledku absencie vyššie uvedených náležitostí zmluvy je potrebné úver považovať za bezúročný a bez poplatkový podľa § 4 ods. 3 zákona o spotrebiteľských úveroch a tým došlo k bezdôvodnému obohateniu žalovaného vo výške 442,39 Eur.

3. Zároveň žalobkyňa žiadala vysloviť neprijateľné zmluvné podmienky a to ohľadom zmluvnej podmienky v zmluve o spotrebiteľskom úvere, v ktorej je uvedený administratívny poplatok a zmluvnej podmienky v zmluve o zabezpečení splátok úveru v bode 1.2 v tom znení, že zákazník sa zaväzuje, že za poskytnuté služby podľa ods. 1 zaplatí poskytovateľovi celkovú odmenu vo výške 7.095 Sk (235,51 Eur). Zákazník sa zaväzuje splácať túto odmenu v 52 pravidelných splátkach a to v týždenných splátkach (okrem poslednej splátky) vo výške 155 SK (4,48 Eur) a poslednú splátku vo výške 210 SK (6,97 Eur) počas doby splácania spotrebiteľského úveru uvedenej v zmluve o spotrebiteľskom úvere.

4. Uviedla, že sporné poplatky v podstatnej časti nepredstavujú skutočné plnenie pre spotrebiteľov, neprimerane prevyšujú skutočné náklady za predmet spoplatnenia, sú neurčité a obchádzajú sa nimi spoločensky nežiaduce a neprimerané úroky, ktorých výška sa dá označiť ako úžerná. Oba poplatky

neboli individuálne vyjednané a spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľov. Zároveň zdôraznila, že o bezdôvodnom obohatení sa dozvedela od Združenia pre ochranu občana spotrebiteľa HOOS v auguste 2016 a vyslovila názor o úmyselnom bezdôvodnom obohatení žalovaného s odkazom na viaceré súdne rozhodnutia a tým desaťročnú premlčaciu lehotu.

5. Žalovaný so žalobou nesúhlasil. Poukázal na to, že žalobkyňa žalobou z roku 2017 chce, aby súd sa zaoberal zmluvami z roku 2008, ktoré boli ukončené splnením v roku 2009, ide o žalobu „spor pre spor“, ktorá nič nerieši a nezasluhuje si právnu ochranu, keďže je zjavným zneužitím práva. Navyše je neprípustná aj v zmysle § 137 CSP, pričom poukázal na dôvodovú správu k tomuto ustanoveniu podľa ktorej záujmom zákonodarcu bolo vylúčiť všetky nepotrebné a nezmyselné žaloby o určenie platnosti (neplatnosti) právneho úkonu a iných právnych skutočností, ktoré nič neriešia. Zákonodarca túto zmenu riešil doplnením právnej úpravy o konanie o abstraktnú kontrolu v spotrebiteľských veciach podľa § 301 a násl. CSP. Žalobkyňa navyše nevysvetlila a nepreukázala naliehavý právny záujem na tejto určovacej žalobe.

6. K žalobe o neprijateľné zmluvné podmienky žalovaný zdôraznil, že kumulatívne musia byť splnené tri podmienky

- existencia zmluvy v čase podania žaloby (v tomto prípade už osem rokov zmluva neexistuje), konkrétne zmluvné ustanovenie spôsobujúce značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa a nie, že niečo sa zmluve nenachádza (v tomto prípade podľa žalobkyne pri administratívnom poplatku chýba predmet plnenia) a napokon nemôže ísť o predmet plnenia, cenu alebo individuálne dojednanie (pri zmluve o zabezpečení splátok jedná sa o odmenu, teda cenu plnenia).

7. Žalovaný vytkol v žalobe neurčitý výrok v súvislosti s administratívnym poplatkom, ním musí byť citovaná časť spotrebiteľskej zmluvy predstavujúca logicky uzavretý celok. Administratívny poplatok si žalovaný účtoval za správu úveru, čo je všeobecne známy pojem. Tento poplatok bol zakázaný až od 10.6.2013 zákonom č. 132/2013 Z.z., teda dotedy bol v súlade so zákonom. V zmluve je vyjadrený jasne, určito a zrozumiteľne, ako to uzavrel v právoplatnom rozsudku napr. Okresný súd Michalovce sp. zn. 9C/164/2010 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Košiciach 6Co 323/2012. Navyše bol jediný poplatok, ktorý mala žalobkyňa uhradiť žalovanému. Ako súčasť odplaty nepodlieha súdnemu prieskumu jeho prijateľnosti.

8. K zmluve o zabezpečení splátok úveru poukázal na to, že išlo o dobrovoľnú doplnkovú službu, ktorá nebola podmienkou poskytnutia úveru a ako cenové dojednanie, ktoré je vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne, nemôže tvoriť neprijateľnú zmluvnú podmienku. Navyše nie je ani v rozpore s dobrými mravmi, pretože žalovaný sa musí dostaviť 52 krát k žalobkyňi, čím mu vznikajú značné náklady na cestovnom, strate času a nákladoch na úhradách ľuďom, ktorí v mene žalovaného túto činnosť vykonávajú.

9. Žalovaný nesúhlasil ani s tvrdením žalobkyne o chýbajúcich náležitostiach zmluvy o spotrebiteľskom úvere. RPMN bolo vypočítané podľa právnej úpravy, v zmysle ktorej sa do jeho výpočtu nezahŕňajú náklady na dobrovoľnú doplnkovú službu. Pokiaľ ide o termín konečnej splatnosti, ten je v zmluve o úvere uvedený presne ako siedmy deň 52. týždňa po uzavretí zmluvy. Napokon právna úprava nevyžaduje, aby splátka bola rozčlenená na istinu, úrok a poplatky (napr. rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica 17Co 151/2012) a citoval aj závery z rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci C-42/15. Poukázal aj na maximálnu harmonizáciu v zmysle článku 22 ods. 1 smernice 2008/48 a nutnosť výkladu zákona o spotrebiteľskom úvere v súlade s článkom 10 ods. 2, ktorý má priamy účinok, čo vyplýva aj z rozsudku Súdneho dvora vo veci C-555/07.

10. K nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia žalovaný uviedol, že sa bezdôvodne neobohatil na úkor žalobkyne, keďže prijaté plnenie bolo v súlade so vzájomnou dohodou. Vzniesol námietku premlčania pre uplynutie subjektívnej aj objektívnej premlčacej lehoty. Poukázal pritom na konkrétne rozsudky Najvyššieho súdu ČR v súvislosti so začiatkom plynutia subjektívnej premlčacej lehoty - od momentu zistenia skutkových okolností vzniku bezdôvodného obohatenia, teda keď sa oprávnený dozvie o rozsahu bezdôvodného obohatenia a o osobe obohateného bez ohľadu na to, kedy sa oprávnený dozvedel o právnej stránke veci.

11. V súvislosti s objektívnou premiľacou lehotou citoval viaceré rozsudky krajských súdov, ktoré odmietli záver o jeho úmyselnom obohatení v obdobných sporoch. Napokon poukázal na synalagmatický vzťah pri každej neplatnej či zrušenej zmluve v zmysle § 457 Občianskeho zákonníka, čo znamená, že pri doplnkovej službe žalovaného by mu žalobkyňa musela poskytnúť náhradu za plnenie, čo musí vyplývať zo žalobného návrhu. Záverom poukázal na mnohé rozsudky, ktoré nezistili neprijateľnú zmluvnú podmienku v obdobných zmluvách žalovaného a nezistila to ani Národná banka Slovenska, ktorá ako prvému subjektu na slovenskom trhu poskytla mu 28.8.2015 povolenie na poskytovanie spotrebiteľských úverov.

12. Súd vykonal dokazovanie výsluchom strán, zmluvou o spotrebiteľskom úvere č. 369845115, zmluvou o zabezpečení splátok úveru č. XXXXXXXXXX, písomným vyjadrením žalovaného, prehľadom o splátkach úveru, prehlásením Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS zo dňa 29.3.2017, ako aj ďalším spisovým materiálom a zistil tento skutkový stav:

13. Strany uzavreli dňa 29.12.2008 formulárovú zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX, ktorou žalovaný poskytol žalobkyňi spotrebiteľský úver v zmysle zákona č. 258/2001 Z.z. vo výške 15.000 Sk (497,91 Eur) s úrokovou sadzbou 23,25% p.a. a administratívnym poplatkom vo výške 2.586 SK. Celková dlžná suma, ktorú mala žalobkyňa zaplatiť žalovanému tak predstavovala 19.425 SK (644,79 Eur). Žalobkyňa sa zaviazala uvedený úver splatiť 52 týždennými splátkami vo výške 375 SK (12,45 Eur) a poslednú splátku vo výške 300 SK (9,96 Eur). V zmluve sa ďalej uvádza, že splatnosť prvej splátky nastane siedmy kalendárny deň po uzavretí zmluvy a každá ďalšia splátka sa stane splatnou siedmy kalendárny deň po splatnosti predchádzajúcej splátky a konečným dňom splatnosti je siedmy deň 52. týždňa po uzavretí zmluvy. V zmluve je uvedené aj RPMN vo výške 70,26% a priemerná hodnota RPMN 66,87 %.

14. V ten istý deň obe strany uzavreli aj zmluvu o zabezpečení splátok úveru, v ktorej sa uvádza, že poskytovateľ (žalovaný) sa zaväzuje, že za odmenu bude počas platnosti danej zmluvy pravidelne poskytovať službu spočívajúcu v prevzatí peňažnej hotovosti určenej na úhradu splátky na základe zmluvy uzavretej medzi stranami a to za celkovú odmenu 7.095 SK (235,51 Eur), pričom žalobkyňa sa zaviazala túto odmenu splácať v 52 týždenných splátkach vo výške 155 SK (4,48Eur) a poslednú splátku vo výške 210 SK (6,97 Eur) a to počas doby plácania spotrebiteľského úveru uvedenej v zmluve o spotrebiteľskom úvere.

15. Podľa prehľadu o úhradách žalobkyne poslednú splátku žalovanému zaplatila v 39. týždni roku 2009. Celkovo žalovanému zaplatila sumu 880,30 Eur.

16. Žalobkyňa bola vypočutá aj na pojednávaní, pričom jej výpoveď vyznela zmätočne. Tvrdila, že pri poskytnutí predmetného úveru podpísala dve listiny - úverovú zmluvu a dohodu o tom, že jej bol poskytnutý úver a to bez odmeny. Tvrdila aj to, že podľa zmluvy mala úver preplatiť o 2.000 SK, pričom všetky tieto tvrdenia sa nezhodujú s tým, čo uviedla v žalobe. Napokon tvrdila, že od žalovaného zobrala celkovo 5-6 úverov, hoci podľa žalovaného ich bolo až 17.

17. Žalobkyňa prehlásila, že s príslušnými zmluvami navštívila Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS v Prešove v auguste 2016, kedy jej bolo povedané, že úver preplatila, ale nebol jej vysvetľovaný dôvod a ani nezmieňovali sa jej o nejakej právnej úprave alebo rozhodovacej praxi súdov.

18. Výpoveď žalobkyne je tak v rozpore s obsahom prehlásenia Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS z 29.3.2017, v ktorom sa uvádza, že žalobkyňa ich navštívila v januári 2015, kedy bola vyzvaná na predloženie úverových zmlúv a dokladov o platbách na ten ktorý úver. Následne požadované doklady predložila až v auguste 2016 a po ich oboznámení ju spomínané združenie informovalo o náležitostiach spotrebiteľských zmlúv, o neprimeraných odplatách a úrokoch, ktoré sú v rozpore s dobrými mravmi, o rozhodnutiach súdov, týkajúcich sa spotrebiteľských zmlúv a vyslovovania neprijateľných zmluvných podmienok. V tomto prehlásení sú citované konkrétne rozsudky Súdneho dvora EÚ, s ktorými mala byť žalobkyňa oboznámená.

19. Žalobkyňa si uplatnila nárok podľa § 451 a násl. Občianskeho zákonníka.

20. Podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

21. Podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

22. Podľa § 456 Občianskeho zákonníka predmet bezdôvodného obohatenia sa musí vydať tomu, na úkor koho sa získal. Ak toho, na úkor koho sa získal, nemožno zistiť, musí sa vydať štátu.

23. Prejudiciálne súd musel posúdiť, či úver poskytnutý žalobkyni zo strany žalovaného sa má považovať za bezúročný a bez poplatkov podľa § 4 ods. 3 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy (v danom prípade v znení účinnom od 1.8.2008 do 31.12.2008).

24. Podľa § 2 písm. a/ citovaného zákona spotrebiteľským úverom je dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme odloženej platby, pôžičky, úveru alebo v inej forme.

25. Podľa § 2 písm. b/ citovaného zákona zmluvou o spotrebiteľskom úvere je zmluva, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a uhradiť celkové náklady spojené so spotrebiteľským úverom.

26. Podľa § 3 ods. 1 citovaného zákona veriteľom je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá poskytuje spotrebiteľský úver v rámci svojho podnikania.

27. Podľa § 3 ods. 2 citovaného zákona spotrebiteľom je fyzická osoba, ktorej bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania.

28. Podľa § 4 ods. 1 citovaného zákona zmluva o spotrebiteľskom úvere musí mať písomnú formu, inak je neplatná, pričom spotrebiteľ dostane jedno vyhotovenie zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

29. Obligatórne náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere sú vymenované v § 4 ods. 2 citovaného zákona. Medzi nimi pod písm. g/ je uvedená konečná splatnosť spotrebiteľského úveru, i/ výška, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, j/ ročná percentuálna miera nákladov a celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

30. Podľa § 4 ods. 3 citovaného zákona pri nesplnení podmienok podľa ods. 2 je zmluva o spotrebiteľskom úvere platná, ak bol spotrebiteľovi na jej základe
a/ poskytnutý spotrebiteľský úver a spotrebiteľ ho začal čerpať
b/ dodaný tovar alebo poskytnutá služba.

Ak však zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosť podľa ods. 2 písm. a/, b/, d/ až j/, k/ a l/ poskytnutý úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.

31. Pokiaľ ide o náležitosť zmluvy o spotrebiteľskom úvere predstavujúcu jeho konečnú splatnosť, súd sa nestotožňuje s názorom žalovaného, že postačí, ak tento údaj si spotrebiteľ dokáže vypočítať z ďalších údajov v zmluve, pričom v danom prípade by išlo o 7.deň 52. týždňa po dni uzavretia zmluvy. Nemožno termín splatnosti úveru nahrádzať matematickým výpočtom osobitne pri početných týždenných splátkach, ako to bolo v prípade danej zmluvy. Spotrebiteľ totiž musí mať jasno už pri uzavretí zmluvy akú dlhú dobu a do kedy má úver splácať, veď práve to je účelom citovaného zákonného ustanovenia. Konečná splatnosť úveru by mala byť uvedená minimálne konkrétnym mesiacom a rokom, pokiaľ termín splatnosti splátok zo zmluvy je jasný a transparentný. V tejto súvislosti súd pripomína, že počet splátok je ďalšou povinnou náležitosťou zmluvy podľa § 4 ods. 2 písm. i/ citovaného zákona, preto zákonodarca nemohol mať na mysli pri stanovení doby trvania zmluvy počet splátok. Súd pre úplnosť dodáva, že aj podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23.4.2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere sú povinné náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere uvedené v

článku 10 ods. 2 a medzi nimi pod písm. h/ sa uvádza počet splátok a pod písm. c/ dĺžka trvania zmluvy o úvere. Súd zdôrazňuje, že dobu trvania zmluvy nemožno posudzovať zhodne s termínom splatnosti jednotlivých splátok, ktoré nemusia byť určené konkrétnym dátumom, pokiaľ podmienky zmluvy umožňujú spotrebiteľovi bez ťažkosti a s istotou identifikovať dátumy týchto splátok (rozsudok Súdneho dvora EÚ C-42/15 zo dňa 9.11.2016). Aj podľa citovanej smernice teda počet splátok nemôže predstavovať dĺžku trvania zmluvy, keďže počet splátok sa uvádza pri ďalšej spomínanej náležitosti zmluvy.

32. Súd nesúhlasí s názorom žalobkyne o nutnosti rozlíšenia splátky úveru na istinu, úrok a poplatky. Ak by zákonodarca mal túto snahu, nepochybne by sporné ustanovenie naformuloval tak, aby bolo z neho zjavné, že v zmluve musí byť osobitne uvedená splátka istiny, osobitne splátka úrokov a osobitne splátka poplatkov. Z formulácie citovaného zákonného ustanovenia vyplýva to, že dohodnutá mesačná splátka zahŕňa všetky spomínané zložky.

33. Rozhodujúca pre vyhodnotenie spornej otázky je však už spomínaná smernica 2008/48/ES, ktorá v článku 22 upravuje úplnú harmonizáciu a záväzný charakter, predovšetkým pokiaľ ide o náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Znamená, že členské štáty EÚ nie sú oprávnené vo svojej vnútroštátnej právnej úprave zahrnúť iné náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, než sú uvedené v článku 10 ods. 2 smernice. Úplná harmonizácia v tejto oblasti je potrebná na to, aby sa všetkým spotrebiteľom v EÚ poskytla rovnocenná úroveň ochrany ich záujmov.

34. V článku 10 ods. 2 citovanej smernice sa uvádza, čo má obsahovať zmluva o úvere. Pod písm. h/ je uvedená výška, počet a frekvencia splátok spotrebiteľa a prípadne poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami úveru na účely splatenia.

35. V citovanom článku sa teda vôbec neuvádza splátka istiny, úrokov a poplatkov, ale je použitý len termín „splátka“. Preto ani právny poriadok Slovenskej republiky nemôže túto zmluvnú náležitosť modifikovať tak, aby veriteľ bol povinný do zmluvy uvádzať členenie splátky na istinu, úrok a poplatky. Bolo by to v rozpore so spomínanou smernicou s poukazom na článok 22 ods. 1. Aj keď je potrebné uviesť, že citovaná smernica nemá tzv. horizontálny priamy účinok a teda nemôže priamo zakladať práva a povinnosti jednotlivcom, je potrebné z nej vychádzať práve za účelom výkladu diskutabilného ustanovenia § 4 ods. 2 písm. i/ tak, aby výklad bol v súlade s touto smernicou. Preto je potrebné dospieť eurokomfortným výkladom k záveru, že citovaná právna norma neupravuje nutnosť rozpisu splátky na istinu, úrok a poplatky.

36. Napokon odpoveď na túto otázku poskytol Súdny dvor EÚ vo svojom rozsudku C-42/15 z 9.11.2016, ktorým rozhodol o návrhu Okresného súdu Dunajská streda na prejudiciálne konanie, ktoré súviselo s konaním vedenom na spomínanom súde vo veci spoločnosti Home Credit Slovakia a.s. proti Kláre Bíroovej, keď na otázku spomínaného súdu, či článok 10 ods. 2 písm. i/ v spojení s písm. h/ smernice 2008/48/ES sa má vykladať tak, že zmluva o úvere nemusí v čase uzavretia obsahovať presné určenie aká časť jednotlivých splátok sa použije na splátku istiny a aká jej časť spláca bežné úroky a poplatky, Súdny dvor uviedol, že daný článok sa má vykladať tak, že zmluva o úvere na dobu určitú stanovujúca amortizáciu istiny po sebe nasledujúcimi splátkami nemusí vo forme amortizačnej tabuľky spresňovať aká časť každej splátky bude započítaná na vrátenie tejto istiny. Tieto ustanovenia podľa európskeho súdu bránia tomu, aby členský štát stanovil takúto povinnosť vo svojej vnútroštátnej právnej úprave. V odôvodnení rozhodnutia Súdny uviedol, že iba na žiadosť spotrebiteľa je veriteľ povinný bezplatne a kedykoľvek odovzdať mu výpis vo forme amortizačnej tabuľky podľa článku 10 ods. 2 písm. i/ a článku 10 ods. 3 smernice.

37. Žalobkyňa poukázala aj na nesprávnu výšku RPMN, do ktorej by mala byť zahrnutá aj odmena z doplnkovej služby - Dohody o zabezpečení splátok. Čo sa má započítať do RPMN, teda do celkových nákladov spojených so spotrebiteľským úverom je zadefinované v § 2 písm. c/ zákona č. 258/2001 Z.z., pričom v tomto ustanovení sa nespomínajú žiadne doplnkové služby a odmeny nimi dohodnuté tak, ako to zákonodarca upravil až neskôr v zákone č. 129/2010 Z.z. Žalovaný v tejto súvislosti tvrdil, že jednalo sa o dobrovoľnú službu, žalobkyňa si však na túto dohodu vo svojej výpovedi vôbec nepamätala a nevedela sa vyjadriť k okolnostiam jej uzavretia a preto za tejto dôkaznej situácie súd nemohol prijať záver, že do RPMN bolo potrebné započítať aj odmenu zo zmluvy o zabezpečení splátok úveru.

38. Vzhľadom na to, že žalovaný vzniesol námietku premlčania, súd sa musel ňou zaoberať a dospel k záveru, že táto námietka bola vznesená dôvodne. Pri bezdôvodnom obohatení je totiž premlčanie upravené v § 107 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka.

39. Podľa § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil.

40. Podľa § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo.

41. Súd zastáva názor, že tak subjektívna ako aj objektívna premlčacia lehota plynie odo dňa úhrad žalobkyne nad istinu úveru. Aj keď subjektívna lehota v zmysle zákona plynie od doby, kedy sa oprávnený subjekt dozvedel o bezdôvodnom obohatení povinného subjektu a o jeho výške, túto vedomosť je potrebné odvíjať od toho, kedy žalobca získal vedomosť o skutkových okolnostiach, z ktorých možno vyvodiť toto bezdôvodné obohatenie. Nie sú teda vôbec relevantné jeho právne znalosti, teda či vedel o príslušnej právnej úprave alebo judikatúre súdov. Uvedený záver možno vyvodiť z viacerých rozsudkov Najvyššieho súdu ČR pri totožnej právnej úprave, konkrétne 26Cdo 785/2011 zo dňa 24.4.2012, 28Cdo 685/11 zo dňa 28.3.2012, 28Cdo 3977/07 zo dňa 18.3.2008, 33Odo 528/2006 zo dňa 29.3.2007, 33Odo 306/2005 zo dňa 27.3.2007 alebo rozsudku Najvyššieho súdu SR 1Cdo 67/2011. V zmysle týchto rozhodnutí vedomosťou podľa § 107 ods. 1 OZ sa nemieni znalosť právnej kvalifikácie, ale skutkových okolností, z ktorých možno dôvodiť zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie. Nie je teda významné, či oprávnený má také právne znalosti, aby bol subjektívne schopný posúdiť uvedené skutkové okolnosti.

42. Pri posúdení momentu začatia plynutia dvojročnej subjektívnej premlčacej lehoty si súd osvojil právny záver a jeho argumentáciu, ktoré vyplynuli z odôvodnenia rozsudku Krajského súdu v Trenčíne 17Co/372/2015-170 zo dňa 27.4.2016. Súd v tomto rozsudku uviedol nasledovné: „Pre uplatnený nárok založený na bezdôvodnom plnení nad rámec poskytnutej istiny úveru sú podstatné 3 zložky, o ktorých musela navrhovateľka vedieť, aby na jej strane mohlo byť usudzované na vedomosť o bezdôvodnom obohatení:

1. vedomosť o tom, že v dôsledku neuvedenia RPMN v zmluve o spotrebiteľskom úvere je poskytnutý úver bezúročný a bez poplatkov, teda vedomosť o obsahu práva,
2. vedomosť o obsahu zmluvy, teda že zmluva údaj o RPMN neobsahuje
3. vedomosť o tom, že zo strany navrhovateľky došlo k plneniu na úroky a poplatky, teda v zásade nad rámec poskytnutej istiny

ad1. vedomosť o obsahu práva je ovládaná zásadou „neznalosť práva neospravedlňuje“. Znalosť práva sa u jeho adresátov nevyvrátiteľne predpokladá a inak tomu nemôže byť ani v prípade posudzovania jeho znalosti ako východiska pre vedomosť o bezdôvodnom obohatení. Za okamžik vzniku skutočnej vedomosti o obsahu práva je potrebné považovať deň účinnosti právneho predpisu.

ad2. vedomosť o tom, že zmluva neobsahuje údaj o RPMN je potrebné na strane navrhovateľky viazať k okamžiku podpisu zmluvy. Podpis predstavuje prejav súhlasu s písomným právnym úkonom. Ako prejav súhlasu teda logicky zahŕňa aj prejav znalosti obsahu. I keď sa z hľadiska skutočného priebehu kontraktčných procesov jedná aj v uvedenom závere často o domnienku, je jej vyvrátiteľnosť založená na skutkovom omyle o obsahu zmluvy. Jeho danosť však z tvrdení navrhovateľky nevyplýva. Pre uvedené zložky vedomia oprávneného o bezdôvodnom obohatení platí, že aj pri posudzovaní skutočnej vedomosti oprávneného o bezdôvodnom obohatení v zmysle § 107 ods. 1 OZ je potrebné vychádzať z normatívnych konštrukcií právnych domnienok a nimi predpokladaný stav je potrebné považovať za daný aj z hľadiska skutočnej vedomosti oprávneného. Len v prípade vyvrátiteľnej právnej domnienky možno uvažovať o tvrdení o dôkaze opaku.

ad3. pre posúdenie okamžiku vzniku vedomosti navrhovateľky o tom, že odporcovi uhrádza platby nad rámec poskytnutej istiny je významné, kedy navrhovateľka preukázateľne získala informácie, na základe ktorých si mohla urobiť dostatočný úsudok o tom, že jej platby titulom predmetnej úverovej zmluvy presiahli v úhrne výšku istiny úveru poskytnutej zo strany odporcu. Tým, že splátky úveru uhrádza sám dlžník v jemu známej výške, je možné úsudok o okamžiku zaplatenia sumy zodpovedajúcej istine urobiť na základe jednoduchého matematického výpočtu. Preto sa dlžník musí dozvedieť o tom, že platí

veriteľovi nad rámec poskytnutej istiny súčasne s okamžikom, kedy uhradí splátku, ktorou poskytnutú istinu prvýkrát preplatí.

43. Vzhľadom na uvedené nebol správny záver okresného súdu, že navrhovateľka sa o bezdôvodnom obohatení na strane odporcu dozvedela až pri návšteve právneho zástupcu. Vedomosť dlžníka o bezdôvodnom obohatení spočívajúcom v platbách na úroky a poplatky úveru, ktorý bol bezúročný a bez poplatkov v dôsledku sankcie zakotvenej v právnej úprave spotrebiteľských úverov, vzniká v zásade v okamihu prvej platby dlžníka nad rámec poskytnutej istiny“.

44. Pre úplnosť súd dodáva, že proti vyššie citovanému rozsudku Krajského súdu v Trenčíne podala žalobkyňa ako spotrebiteľka dovolanie, ktoré však Najvyšší súd SR uznesením 6Cdo/185/2016 zo dňa 23.8.2017 odmietol pre neprípustnosť. Nezistil totiž, aby súd sa svojim rozhodnutím odklonil od doterajšej súdnej praxe.

45. Žalobkyňa sa o skutkových okolnostiach bezdôvodného obohatenia dozvedela v čase jednotlivých úhrad presahujúcich istinu úveru a pre súd je nemysliteľné, aby bol akceptovaný jej názor o plynutí dvojročnej subjektívnej premlčacej lehoty až od augusta 2016, kedy sa údajne dozvedela o bezdôvodnom obohatení od Združenia na ochrana občana spotrebiteľa HOOS navyše keď sama prehlásila, že spomínané združenie jej neposkytlo príslušnú právnu analýzu tak, ako to samo uviedlo vo svojom prehlásení, ktoré žalobkyňa predložila ako listinný dôkaz k žalobe. Obsah tohto prehlásenia nemožno považovať za pravdivý vzhľadom na výpoveď žalobkyne.

46. Súd nepovažuje za správne začiatok plynutia subjektívnej premlčacej lehoty odvíjať od toho, kedy oprávnený subjekt povie, že sa dozvedel o bezdôvodnom obohatení žalovaného. Ustanovenie § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka by stratilo svoje opodstatnenie, keďže každý oprávnený subjekt by si počiatok plynutia tejto lehoty prispôbil tak, aby nárok premlčaný nebol, keďže posúdenie by záviselo len od jeho tvrdenia.

47. V tomto konkrétnom prípade teda dvojročná subjektívna premlčacia lehota plynie od úhrady každej splátky nad istinu úveru a keďže v dnom prípade úver bol splatený ešte v roku 2009 a žaloba bola podaná až v roku 2017, nepochybne dvojročná subjektívna premlčacia lehota vychádzajúc z poslednej splátky úveru zachovaná nebola.

48. V tomto konkrétnom prípade navyše uplynula aj objektívna premlčacia lehota, ktorá je podľa názoru súdu trojročná. Súd sa teda nestotožnil s názorom o desaťročnej premlčacej lehote, ktorú je možno aplikovať len pri úmyselnom bezdôvodnom obohatení žalovaného. Dôkazné bremeno o úmysle (či už priamom alebo nepriamom) žalovaného bezdôvodne sa obohatiť na úkor žalobkyne bolo na žalobkyňi. Priamy úmysel je podľa súdu nemožné preukázať. O nepriamy úmysel ide, ak žalovaný nechcel priamo sa bezdôvodne obohatiť, ale pre prípad, že k tomu dôjde bol s tým uzrozumený.

49. Pri posúdení náležitosti zmluvy ohľadom doby trvania zmluvy, ale aj pri posudzovaní zmluvy o zabezpečení splátok úveru súdy nie sú a neboli jednotné. Súd zastáva názor, že je potrebné pri posúdení dĺžky objektívnej premlčacej lehoty rozlišovať o aký nedostatok zmluvy spôsobujúci vznik bezdôvodného obohatenia sa jedná. Je rozdiel, ak veriteľ neuvedie v zmluve vôbec niektorú povinnú náležitosť zmluvy o spotrebiteľskom úvere v zmysle zákona, pri ktorej objektívne nie je spochybniteľný jej nedostatok (napr. úroková sadzba alebo RPMN) a iné je, ak subjektívne môže sa vyjadrenie určitej náležitosti zmluvy vykladať rôzne. O takýto prípad ide aj pri náležitosti týkajúcej sa konečnej splatnosti úveru a termínu jeho splatnosti. Žalovaný ju poňal tak, že postačí uviesť počet týždňov. Ako už súd uviedol, súdna prax pri tejto otázke nie je jednotná a niektoré súdy považujú za postačujúce uvedenie počtu týždňov, keďže výpočtom sa dá zistiť do kedy sa má úver splácať. Pokiaľ teda aj súdy pripúšťajú spomínaný výklad, potom nemožno dospieť k záveru, že žalovaný sa úmyselne dopustil konania (chybným uvedením spornej náležitosti zmluvy), ktorým sa bezdôvodne obohatil. Dôkazné bremeno na preukázanie úmyslu žalovaného bezdôvodne sa obohatiť je na žalobkyňi, tá v tomto smere neprodukovala žiadny dôkaz a preto súd vychádzal z trojročnej objektívnej premlčacej lehoty plynúcej od poslednej úhrady žalobcu. Uvedený názor je podporený aj rozhodnutiami Krajského súdu Banská Bystrica 14Co/1128/2014, 17Co/968/2013, 13Co /90/2015, 13Co/518/2015 alebo aj Krajského súdu Prešov 15Co/207/2015.

50. Žalobkyňa nepreukázala, že by sa žalovaný úmyselne bezdôvodne obohatil. Zo strany žalobkyne sa jedná len o všeobecné vyjadrenie, ktoré sa týka podnikateľskej činnosti žalovaného, z ktorého nie je možné automaticky vyvodiť, že žalovaný pri výkone svojej podnikateľskej činnosti sa chcel úmyselne obohatiť. Žalovaný poskytuje úvery z vlastných zdrojov, je samozrejmé, že má záujem získať zisk práve prostredníctvom vyplatenia úrokov a poplatkov. Zákonná sankcia v podobe bezpoplatkovosti a bezúročnosti úveru svojou existenciou vylučuje úmysel veriteľa, pretože ho postihuje za takéto konanie obmedzením zisku, teda dôvodu, pre ktorý podniká.

51. V tomto prípade trojročná objektívna premlčacia lehota uplynula najneskôr v roku 2012, takže námietka žalovaného aj v tomto smere bola dôvodná.

52. Pokiaľ ide o žalobu o vyslovenie neprijateľných zmluvných podmienok súd zastáva názor, že niet dôvodu na vyslovenie neprijateľnej zmluvnej podmienky v individuálnom spotrebiteľskom spore, ak zmluvný vzťah medzi stranami je už ukončený plnením a súd nevyhovuje žalobe o plnenie, ktoré súvisí s neprijateľnou zmluvnou podmienkou, ako to vyplýva z § 299 CSP. Aktuálny sporový poriadok totiž umožňuje podať žalobu o určenie právnej skutočnosti (čo sú žaloby o vyslovenie neprijateľnej zmluvnej podmienky) len ak to vyplýva z osobitného predpisu (§ 137 psím. d/ CSP). Týmto osobitným predpisom je zákon o ochrane spotrebiteľa (zákon č. 250/2007 Z.z.), konkrétne možno poukázať na § 3 ods. 3, 5.

53. Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z.z. každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách.

54. Podľa § 3 ods. 5 vety prvej citovaného zákona proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva.

55. Logicky z vyššie citovaných ustanovení je zjavné, že zákonodarca mal na mysli prípady, keď zmluvný vzťah medzi dodávateľom a spotrebiteľom trvá, len vtedy možno konkrétneho spotrebiteľa (teda v individuálnom spotrebiteľskom spore) chrániť pred neprijateľnou zmluvnou podmienkou alebo chrániť ho pred porušením jeho spotrebiteľských práv. Ak je zmluvný vzťah ukončený, vyslovenie neprijateľnej zmluvnej podmienky pre konkrétneho spotrebiteľa nemá žiadny význam, ak súd nerozhoduje aj o plnení zo zmluvy, ktoré súvisí s danou neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

56. Aktuálna právna úprava neumožňuje podávanie nezmyselných žalôb, ktoré nič neriešia. Ochrana spotrebiteľov pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami poskytuje predovšetkým konanie o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach, ktoré je upravené v § 301 až 306 CSP, v ktorom príslušný súd uvedený v § 31 ods. 1 CSP skúma neprijateľné zmluvné podmienky v spotrebiteľských zmluvách. Účelom danej právnej úpravy je prispieť k zjednoteniu judikatúry v spotrebiteľských veciach a k prehľadnosti systému právnej ochrany spotrebiteľov. Predíde sa ňou tomu, aby súdy rôzne posudzovali tú istú zmluvnú podmienku, keďže niektoré ju považovali za neprijateľnú a iné dospeli k opačnému záveru. Na podporu tohto názoru možno poukázať aj na komentár CSP autorov Štefček a spol., vydavateľstvo B.H.BECK str. 1037.

57. V danom prípade zmluvný vzťah medzi stranami bol ukončený splnením záväzku žalobkyne z úverovej zmluvy ešte v roku 2009. Je nemysliteľné, aby po 8 rokoch od ukončenia zmluvy sa mal súd zaoberať neprijateľnosťou niektorej zmluvnej podmienky v individuálnom spotrebiteľskom spore, keď nárok žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia z danej zmluvy súd zamietol.

58. Totožný právny záver vyplýva aj z rozsudku Krajského súdu Banská Bystrica 13Co/17/2015 zo dňa 24.5.2016. V príslušnom spore bol uplatnený nárok spotrebiteľa na vydanie bezdôvodného obohatenia a určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky ešte podľa predchádzajúceho procesného poriadku, ktorý umožňoval cez § 80 písm. c/ O.s.p. vysloviť neplatnosť neprijateľnej zmluvnej podmienky. Žaloba o vydanie bezdôvodného obohatenia z dôvodu premlčania bola však zamietnutá a súd preto ustálil, že určením neprijateľnosti zmluvnej podmienky by nedošlo k zmene právneho postavenia žalobcu, ani k vyriešeniu ich vzájomných vzťahov a teda nezistil naliehavý právny záujem na danom určení a žalobu v celosti zamietol.

59. Citované ustanovenia § 3 ods. 3, 5 zákona o ochrane spotrebiteľa teda podľa súdu umožňujú spotrebiteľovi domáhať sa ochrany svojho práva, ale nárok sa musí uplatniť v čase trvania zmluvného vzťahu, pretože po ukončení zmluvy zanikajú práva a povinnosti zmluvných strán vyplývajúce z príslušnej zmluvy a teda nemôže už dochádzať k porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa. Je absurdné, že by napríklad po 50 rokoch od ukončenia zmluvy spotrebiteľ si zmyslel podať žalobu o vyslovenie neprijateľnej zmluvnej podmienky a pri výklade žalobkyne by súd sa mal napriek tomu zaoberať skúmaním takejto zmluvnej podmienky. Takýto výklad práva súd nepovažuje za správny a preto súd žalobu zamietol aj v časti o vyslovenie neprijateľných zmluvných podmienok.

60. O nároku na náhradu trov konania bolo rozhodnuté podľa § 262 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP. V spore bol úspešný žalovaný a preto súd mu priznal plnú náhradu trov konania. Nezistil totiž žiadny dôvod pre použitie § 257 CSP, ktoré možno aplikovať len výnimočne. Práve opačne, vzhľadom na skutočnosť, že súd v úvode pojednávania upozornil žalobkyňu na premlčanie jej nároku, napriek tomu žalobkyňa na žalobe zotrvala, tento jej postoj vylučuje aplikáciu § 257 CSP.

61. O výške nároku na náhradu trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Prešov písomne v 2 vyhotoveniach. V odvolaní sa uvedie ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, uvedie sa spisová značka. Ďalej sa uvedie proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie musí byť podpísané. Rozsah v akom sa rozhodnutie napáda môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 364 C.s.p. rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 C.s.p. odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 C.s.p. odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 C.s.p. odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak žalovaný nesplní povinnosť uloženú týmto rozsudkom môže žalobca podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.